

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ *ประการแรก* เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร *ประการที่สอง* เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ *ประการที่สาม* เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความผูกพันต่อองค์กร เซาว์อารมณ และ การสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร โดยมีสมมุติฐานการวิจัย 3 ข้อคือ 1) ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร คือ ปัจจัยด้าน ความผูกพันต่อองค์กร และการสนับสนุนทางสังคม 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม 3) โมเดลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร ที่พัฒนาขึ้นน่าจะสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนเตรียมทหาร จำนวนทั้งสิ้น 1,536 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนเตรียมทหารระดับชั้นปีที่ 1 ถึง 3 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นจำนวนทั้งสิ้น 320 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 5 ตัว แบ่งเป็นตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัว คือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เซาว์อารมณ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่วนที่เหลืออีก 2 ตัวเป็นตัวแปรแฝงภายนอก คือ ความผูกพันต่อองค์กร และการสนับสนุนทางสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร แบ่งเป็น 3 ตอน คือ *ตอนที่ 1* แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นด้านลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับ สังกัดเหล่าทัพ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา *ตอนที่ 2* แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยข้อคำถามด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านเซาว์อารมณ ด้านการสนับสนุนทางสังคม *ตอนที่ 3* แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย ได้แก่ สถิติบรรยายเพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ และสถิติวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ขั้นต่อไป โดยใช้โปรแกรม SPSS การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.30

สรุปผลการวิจัย

ในส่วนของการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอเป็น 2 ส่วนคือ 1) สรุปผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน และ 2) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เป็นนักเรียนเตรียมทหารสังกัดกองทัพบก มากที่สุด มีอายุอยู่ในช่วง 17-19 ปี มากที่สุด และศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร จำนวน 15 ตัวแปร เมื่อพิจารณาตัวแปรด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยตัวแปรย่อยความต้องการทำงานให้เสร็จสมบูรณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือตัวแปรย่อยความพอใจในการทำงาน เมื่อพิจารณาตัวแปรด้านความผูกพันต่อองค์กร พบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยตัวแปรย่อยด้านความผูกพันด้านจิตใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือตัวแปรย่อยความผูกพันด้านการคงอยู่กับองค์กร เมื่อพิจารณาตัวแปรด้านเชาว์อารมณ์พบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวแปรย่อยด้านเชาว์อารมณ์ด้านความดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือตัวแปรย่อยเชาว์อารมณ์ด้านความสุข เมื่อพิจารณาตัวแปรด้านการสนับสนุนทางสังคมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยตัวแปรย่อยด้านการสนับสนุนด้านอารมณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือตัวแปรย่อยการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และเมื่อพิจารณาตัวแปรด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยตัวแปรย่อยการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือตัวแปรย่อยการกระตุ้นทางปัญญา

2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1) ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 11.84 ที่องศาอิสระเท่ากับ 25 และมีความน่าจะเป็นเท่ากับ 1 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนมีค่าเท่ากับ .98 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษมีค่าเท่ากับ .016

2.2) โมเดลที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร (LED) ได้ร้อยละ 70

2.3) เมื่อพิจารณาตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร (LEAD) พบว่าตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร (LEAD) ได้รับอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวก จากตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม (SUP) สูงสุด โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือตัวแปรเซา์อารมณ์(EQ) มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถัดมาคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH) และความผูกพันต่อองค์กร (ORGA) มีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ แสดงว่าการที่นักเรียนเตรียมทหารที่มีความผูกพันต่อองค์กรทหาร ตำรวจสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเองสูง มีเซา์อารมณ์ที่ดี และได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างที่ดี จะมีอิทธิพลทำให้นักเรียนเตรียมทหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น

2.4) เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงที่สุดคือ ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม (SUP) โดยส่งผลทางอ้อมผ่านตัวแปรเซา์อารมณ์ (EQ) และส่งผ่านตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ นัยสำคัญ .01 รองลงมาคือตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH) โดยส่งผลทางอ้อมผ่านตัวแปรเซา์อารมณ์ โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .04 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 แสดงว่าการสนับสนุนต่อองค์กร มีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สูงกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.5) เมื่อพิจารณาในส่วนของตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .01 ต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร คือการสนับสนุนทางสังคม (SUP) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์(ACH) โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .71 และ .20 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ เซา์อารมณ์ (EQ) และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร(ORGA) โดยมีขนาดอิทธิพลทางบวกเท่ากับ .20 และ .16 ตามลำดับ แสดงว่าการสนับสนุนทางสังคม ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหารสูงกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เซา์อารมณ์ และความผูกพันต่อองค์กร

อภิปรายผลการทำวิจัย

จากผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้น โดยภาพรวมแล้วสอดคล้องกับกรอบแนวคิด และ สมมุติฐานการวิจัย โดยมีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

1. ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร ได้รับอิทธิพลโดยตรง อิทธิพลโดยอ้อม และอิทธิพลรวมเป็นบวกมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญ จากปัจจัยการสนับสนุนทาง สังคม ซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนเชิงรูปธรรม และ การสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร สอดคล้องกับ Kouzes and Posner (1993) ซึ่งกล่าวว่า ความสามารถ ของผู้นำจะสูงขึ้นเมื่อได้รับการสนับสนุนทางสังคม เพราะผู้นำไม่สามารถประสบความสำเร็จตาม เป้าหมายได้โดยปราศจากความร่วมมือ และการสนับสนุนจากบุคคลอื่น สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุภารัตน์ มั่นยืน (2541) ซึ่งพบว่าการที่นักศึกษาพยาบาล เมื่อได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจาก อาจารย์ ในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในด้านข้อมูลข่าวสาร จะเสริมสร้างภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงในตัวนักศึกษาพยาบาล และจากงานวิจัยของ นवलจันทร์ อาศัฒยานิชย์ (2545) ยังได้ พบความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและเชาว์อารมณ์ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การที่ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม สามารถส่งผลทางอ้อมผ่านตัวแปร เชาว์อารมณ์ ได้ และจากงานวิจัยของ ปราณีย์ สุวรรณทิพย์ (2545) ได้พบว่า ผู้ที่ได้รับการสนับสนุน ทางสังคม จะสามารถบริหารจัดการความเครียดของตนได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้ที่จัดการกับ ความเครียดก็น่าจะเป็นผู้ที่มีเชาว์อารมณ์ที่ดี่นั่นเอง ดังนั้นถ้านักเรียนเตรียมทหารได้รับการ สนับสนุนทางด้านอารมณ์สังคม คือได้รับความรักความเอาใจใส่ ความห่วงใย การสนับสนุน เชิงรูปธรรม รวมถึงการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร ย่อมหล่อหลอมให้นักเรียนเตรียมทหารเกิด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้นด้วย

2. ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหารได้รับอิทธิพลโดยตรงและ โดยอ้อมจากตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้คือ ความพึงพอใจใน การทำงาน ความต้องการทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ และความต้องการการแข่งขัน ซึ่ง Winter (2002) ได้เปรียบเทียบแรงจูงใจว่า เป็นเหมือนไฟที่ใช้ในการหุงต้มผู้ที่ใช้ต้องดูแลให้ระดับไฟมีอุณหภูมิที่ พอเหมาะเพื่อการหุงต้ม หรือแค่เพียงอุ่นอาหาร เพราะถ้าปล่อยให้ไฟแรงเกินไปไฟนั้นอาจไหม้บ้าน ของผู้ใช้ได้ ไฟจึงเปรียบเหมือนแรงจูงใจในตัวผู้นำที่ผู้นำต้องทำให้เป็นเพราะเป็นพลังภายในใน การขับเคลื่อนให้ผู้นำประสบความสำเร็จหรืออาจเผาผลาญตัวผู้นำให้ล้มเหลวได้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดวงพร ศรีจันทร์วงศ์ (2540) และสุทธิ จันทร์มั่งคั่ง (2545) ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากแรงจูงใจ

ไฝล้มฤทธิ์ เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่ทำให้นักเรียนเลือกเข้ามาสู่องค์การทหาร ตำรวจ ถึงแม้จะรู้ว่า เป็นองค์การที่มีกฎระเบียบค่อนข้างเคร่งครัด และนักเรียนต้องเสียสละความสุขส่วนตัวได้ พิจารณาได้จากตัวแปรย่อยความพอใจในงาน ซึ่งมีอิทธิพลค่อนข้างสูง นอกจากนั้นการสร้างให้เกิดความต้องการแข่งขัน โดยในโรงเรียนนักเรียนที่จะเป็นนักเรียนบังคับบัญชาได้นั้นต้องเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนที่สูง และมีความเป็นผู้นำที่สูงด้วย โดยสิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจากการแข่งขัน นอกจากนั้นในด้าน ความต้องการทำงานให้เสร็จสมบูรณ์นักเรียนเตรียมทหารมีสิ่งที่พิเศษอย่างหนึ่งคือ คำว่า นตท. ตัว ท ย่อจากคำว่าทำไม่ได้ไม่มี ดังนั้นระบบนี้จะทำให้นักเรียนต้องทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างให้สำเร็จให้ได้อย่างรวดเร็วและมีคุณภาพอยู่เสมอ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นตัวนักเรียนเตรียมทหารเอง ระบบของโรงเรียน สิ่งแวดล้อม ย่อมปลูกฝังให้นักเรียนเตรียมทหารมีแรงจูงใจ ไฝล้มฤทธิ์ สอดคล้องกับคุณลักษณะการมุ่งความสำเร็จ มีส่วนสัมพันธ์ต่อความเจริญก้าวหน้า ด้านตำแหน่งการทำงาน และการมีประสิทธิผลของผู้นำ (Bass, 1990) ดังนั้นเมื่อระบบปลูกฝังให้มีการแข่งขัน การทำงานให้เสร็จสมบูรณ์อย่างรวดเร็ว ย่อมเป็นพื้นฐานนำไปสู่ผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั่นเอง นอกจากนั้นการที่แรงจูงใจไฝล้มฤทธิ์ มีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร เพราะว่า การสร้างแรงจูงใจในตนเอง จะสามารถสร้างความฉลาดทางอารมณ์ได้ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ กาญจนา วิญญาสุข (2547) ซึ่งได้พบความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างแรงจูงใจในตนเองกับระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2

3. ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากตัวแปรความผูกพันต่อองค์การ ซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ คือความผูกพันด้านจิตใจ ความผูกพันด้านการคงอยู่กับองค์การ และความผูกพันด้านบรรทัดฐาน ความผูกพันต่อองค์การเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อองค์การทหาร ตำรวจ เพราะองค์การทหาร ตำรวจ เป็นองค์การเฉพาะ ผู้ที่จะเข้ามาอยู่ต้องเป็นผู้ที่อุทิศความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม ต้องมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และเป็นระบบที่มีสายบังคับบัญชาที่เข้มแข็ง มีระบบอาวุโส สอดคล้องกับ Steers (1991) ให้ความเห็นว่า ความผูกพันต่อองค์การ เป็น ความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานที่แสดงตนเป็นหนึ่งเดียวกับองค์การ มีค่านิยมที่กลมกลืนกับสมาชิกองค์การคนอื่น ๆ และเต็มใจที่จะอุทิศกำลังกายและกำลังใจเพื่อปฏิบัติการขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับ Poster และคณะ (อ้างถึงใน มณีรัตน์ 2541: 14) กล่าวว่าความผูกพันต่อองค์การเป็นลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกที่มีต่อองค์การที่ซื่ออกมาในรูปแบบของความเชื่อมั่น และยอมรับเป้าหมาย ค่านิยมขององค์การ ผู้นำทางทหาร ตำรวจ ต้องปฏิบัติหน้าที่ได้ทั้งผู้บังคับบัญชา และอีกเวลาหนึ่งก็ต้องเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาได้ ปณิธานโรงเรียนเตรียมทหาร คือ สถาบันหลักที่เป็นต้นกำเนิดในการผลิตนายทหาร นายตำรวจ ให้มีความสามัคคี แข็งแรง อดทน ทั้งร่างกาย จิตใจ มีวินัย ยึดมั่นในระบบเกียรติยศ นักเรียน

มีความเป็นผู้นำที่รุ่นน้อง ยึดถืออุดมการณ์เดียวกัน (คู่มือหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร. 2548: 121-122) ย่อมมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในตัวนักเรียนเตรียมทหาร ยิ่งไปกว่านั้น ความผูกพันต่อองค์กรนั้น เมื่อเกิดขึ้นกับบุคคลใดก็จะทำให้บุคคลนั้นมีแรงบันดาลใจที่จะทำงานให้กับองค์กร พร้อมมีการสร้างแรงบันดาลใจให้ก้าวไปข้างหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณดี ชูกาล (2540) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับ ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร ของพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ กับความยึดมั่นผูกพันกับองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรัสศรี ไกรนที (2539) ซึ่งได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วย พบว่ามีความผูกพันต่อองค์กรของหัวหน้าหอผู้ป่วย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีตัวแปรที่ร่วมทำนายความผูกพันต่อองค์กรคือ การสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการสร้างบารมี สามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความผูกพันต่อองค์กรได้ร้อยละ 19.01 ดังนั้นการสร้างความผูกพันต่อองค์กร ย่อมมีส่วนผลักดันในการสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตัวของนักเรียนเตรียมทหารได้เป็นอย่างดี

4. ตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก ตัวแปรเชาว์อารมณ์ ซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ คือปัจจัยเชาว์อารมณ์ด้านความดี ปัจจัยเชาว์อารมณ์ด้านความเก่ง และปัจจัยเชาว์อารมณ์ด้านความสุข ซึ่ง Goleman (1998) กล่าวว่าเชาว์อารมณ์จะช่วยส่งเสริมอัจฉริยภาพของการเป็นผู้นำที่มีศิลปะในการรู้จักใช้คน และครองใจคน สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการได้สำเร็จ เกิดความรักงาน จงรักภักดีต่อองค์กร นอกจากนั้นเชาว์อารมณ์เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้นำทางทหาร ดำรงไว้ โดยเฉพาะในสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก การบริหารงานมุ่งเน้นผลการดำเนินงานมากขึ้น คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างรวดเร็ว เด็ดขาด สามารถจัดการต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตื่นตัวที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถกระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมากจะต้องมีเชาว์อารมณ์สูง (วิระวัฒน์ ปันตินามัย, 2542) เชาว์อารมณ์ นั้นเป็นสิ่งที่โรงเรียนเตรียมทหารปลูกฝังนักเรียนเป็นอย่างมาก ตามปณิธานของโรงเรียนคือ สามัคคี มีความรู้ คู่คุณธรรม ซึ่งตรงกับตัวแปรย่อยของตัวแปรเชาว์อารมณ์ คือ ความดี คือการปลูกฝังให้มีคุณธรรม ความเก่ง คือการมีความรู้ และความสามัคคี คือเมื่อเกิดความสามัคคีก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียนเตรียมทหาร

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรด้านการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลมากที่สุดต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง รองลงมาคือตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เซาวิอารมณ์ และความผูกพันต่อองค์การตามลำดับ ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะผู้ที่ให้นำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ระดับโรงเรียน

โรงเรียนควรมีหลักสูตร โดยเน้นการสนับสนุนทางสังคม มีนโยบายให้นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่ทั้งทางด้าน สวัสดิการต่างๆ หน่วยงานที่รับปรึกษาปัญหาต่างๆ รวมถึงการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรัก ห่วงใจและไว้วางใจกันระหว่างเพื่อนร่วมสถาบัน สร้างระบบการแข่งขันอย่างหลากหลาย และปลูกฝังในเรื่องความจงรักภักดีต่อองค์การ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. ระดับครูผู้สอน

ครูผู้สอนควรสอดแทรก ภาวะเป็นผู้นำเข้าไปทั้งในวิชาทหาร และในวิชาการ ในระหว่างที่สอน หรืออาจจะเสริมสร้างมีกิจกรรมให้นักเรียน เพื่อเพิ่มการกระตุ้นความคิด กระตุ้นการแข่งขัน ฝึกให้มีหัวหน้ากลุ่มทำงาน เสริมสร้างการเรียนรู้อย่างมีความสุข สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล แทนที่จะมีกฎเกณฑ์เพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นครูผู้สอนก็ต้องมีการเอาใจใส่ดูแลให้การสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากร ข่าวสาร เป็นครูที่ปรึกษาที่ดีของนักเรียน ปลูกฝังค่านิยมการอุทิศตนเพื่อองค์การ ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ทั้งหมดนี้ก็น่าช่วยพัฒนาการเกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในตัวนักเรียนเตรียมทหารได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหารในครั้งนี้ เป็นการพัฒนาโดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสม์แบบคงที่สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวเป็นภาพรวมของนักเรียนเตรียมทหารทุกเหล่าทัพ ข้อค้นพบเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงมีรูปแบบเหมือนกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเหล่าทัพที่นักเรียนสังกัด นอกจากนั้นเมื่อนักเรียนจบการศึกษาจากโรงเรียนเตรียมทหารไปสู่โรงเรียนเหล่าทัพที่นักเรียนสังกัด น่าจะมีโมเดลเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนแต่ละเหล่าทัพ ซึ่งน่าจะให้เห็นความแตกต่าง หรือลักษณะเฉพาะของนักเรียนเหล่าทัพต่างๆชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนเตรียมทหาร ยังประกอบด้วยตัวแปรแฝงไม่มาก ซึ่งกลุ่มตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยมีทฤษฎีต่างๆที่รองรับอยู่

ค่อนข้างมาก ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไป น่าจะนำทฤษฎีอื่นมาใช้เพื่อศึกษาความชัดเจนของ
ผลการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนเตรียมทหารให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
เพิ่มมากขึ้น